

AVRUPA BİRLİĞİ & NATO

Sunuş

TÜRKİYE’NİN NABZI MART 2022

AVRUPA BİRLİĞİ & NATO RAPORU

Türkiye'nin Nabzı Mart ayı araştırması; Türkiye genelinde NUTS 2 sistemine göre 26 bölgeyi esas alan 28 ilde tabakalı örnekleme ve ağırlıklandırma yöntemi ile 10 -15 Mart 2022 tarihleri arasında toplam 1535 kişi ile yapılmıştır. Araştırma; 0,95 güven sınırları içinde +/- 2,5 hata payı ile CATI (Bilgisayar Destekli Telefonda Anket) yöntemiyle gerçekleştirilmiştir.

Hata Payı: Genel: +/- 2,5, AK Parti: +/- 3,89, CHP: +/- 5,36, MHP: +/- 7,72, HDP: +/- 7,75, İYİ Parti: +/- 8,14

Saygılarımız ve sevgilerimizle,

Prof. Dr. Özer Sencar

AB'YE ÜYELİK

Üç yıllık bir aradan sonra AB'ye üyelik isteyenlerin oranı yeniden %50'nin altına düşmüş durumda. Bugün itibariyle Türkiye'nin AB üyeliğinden yana olanların oranı %49. Üyeliğe karşı olanlar da %40 ile son 5 yılın en yüksek oranına ulaşmakta. Hükümetin son zamanlarda dış politikada gerginlikten işbirliğine yöneldiği, İsrail ve Ermenistan ile yeni bir yakınlaşma sürecinin yaşandığı bir dönemde AB üyeliğine desteğin azalması dikkat çekicidir. Ukrayna krizinin Türkiye'de algılanma ve tartışılma biçimi, aynı zamanda da Batı ile yakınlaşmak isteyen bir ülkenin işgale uğraması AB'den az da olsa bir uzaklaşmaya neden olmuş olabilir.

AB'YE EKONOMİ HAZIR MI?

Kamuoyu Türkiye'nin AB'ye giriş için hazır olmadığını düşünüyor. Yükselen enflasyon, artan geçim sıkıntısı, kişi başı refah seviyesinde son yıllarda görülen düşüş AB'ye ekonomik olarak hazır olunmadığının reel zemini. Ancak, AK Parti seçmenlerinin yarısı yine de ekonominin AB'ye giriş için hazır olduğu kanısında. Bu oran CHP ve İYİ Parti seçmenlerinde %12'ye düşüyor.

DEMOKRASİ AB STANDARTLARINDA MI?

Ekonomisi AB üyeliğine hazır görülmeyen Türkiye'nin demokrasisinin de AB'ye giriş için yeterli olmadığı kanaati baskın. Halkın %62'si Türkiye'de demokrasinin AB standartlarından uzak olduğu düşüncesinde. AK Parti seçmeninin ise %60'ı Türkiye'nin AB standartlarında bir demokrasisinin olduğu kanaatinde. Ancak bu kanaat muhalefet partilerin seçmenlerinde %10'lara düşüyor. İktidar bloku dışındaki bütün siyasi parti tabanları ve kararsızlar grubu büyük bir çoğunlukla Türkiye demokrasisinin AB standardında olmadığı görüşünde.

AB TÜRKİYE'YE AYRIMCILIK YAPIYOR MU?

AB'nin Türkiye'ye diğer aday ülkelerden farklı davrandığı, özellikle dinsel ve kültürel nedenlerle ayrımcılık yaptığı sık sık dile getirilen bir görüştür. Toplumun yaklaşık dörtte üçünün bu görüşü benimsediği anlaşılıyor. Üyelik sürecinde AB'nin Türkiye'ye karşı ayrımcılık yaptığı farklı siyasal partilerden insanların üzerinde neredeyse tamamen uzlaştıkları bir zemindir. Ana muhalefet ile iktidar partilerinin seçmenleri arasında bu konuda tam bir mutabakat var görülüyor.

AB TÜRKİYE'Yİ ÜYE ALIR MI?

Yüksek ayrımcılık algısının belki de nedenlerinden birisi AB'nin Türkiye'yi üye olarak almayacağına ilişkin beklenti. Toplumun sadece %29'luk bir kısmı AB'nin Türkiye'yi hazır olduğunda tam üye yapacağını düşünüyor. Ancak, %63'lük çok büyük bir kitle tüm koşullar hazır da olsa AB'nin Türkiye'yi üye yapmayacağı kanaatinde. Bu konuda da tüm siyasi parti seçmenlerini kesen bir mutabakat var. Sadece HDP seçmeninin yarısından biraz fazlası AB'nin Türkiye'yi üye alacağını düşünüyor.

HÜKÜMETİN HEDEFİ AB Mİ?

Peki, hükümetin ülkeyi AB üyesi yapmak gibi bir hedefi var mı? Halkın %60'ı hükümetin AB üyeliği hedefinin olmadığı kanısındadır. İlginç olan AK Parti seçmenlerinin de %45'inin bu görüşte olması. AK Partililerin %41'i hükümetlerinin AB üyeliği hedefi olduğunu belirtirken bu oran CHP'lilerde %19'a ve İYİ Partililerde %16'ya düşmektedir.

NATO'DAN ÇIKMALI MI?

Ukrayna savaşının çıkmasıyla bütün dünyada yeniden konuşulmaya başlanan NATO üyeliğinden çıkmaya Türkiye kamuoyu sıcak bakmıyor. Halkın %60'ı Türkiye'nin NATO'da kalmasından yana. NATO'dan çıkmasını isteyenlerin oranı ise %28.

İlginç olan, Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısından sonra Avrupa'da NATO'nun Rusya'ya karşı caydırıcılık ve güvenlik sağladığına ilişkin görüşlerin yükselmesine rağmen Türkiye'de NATO'da kalmaya ilişkin belirgin bir kararlılık artışı görülmemesi. Aksine, Ocak ayında %61 olan NATO'da kalma isteği %60'a düşmüş, NATO'dan çıkmak isteyenler ise Ocak ayına göre 4 puan artmıştır. Ukrayna kriziyle Rusya tehdidinin önceki aya göre belirgin bir şekilde yükselmiş olmasına rağmen NATO'da kalmaya ilişkin görüşün artmaması Ukrayna'da savaşın sebeplerinden birisi olarak NATO'nun gösterilmesi ve bu görüşün Türkiye medyasında çok geniş bir kabul görmesiyle açıklanabilir.

ABD-AB Mİ, RUSYA-ÇİN Mİ?

Türkiye'nin dış ilişkilerinde hangi bloka öncelik vermesi konusunda ocak ayında çoğunluk az farkla da olsa Rusya-Çin blokuna işaret etmişti. Yıllardır Batı blokuyla hem güvenlik hem de ekonomi alanında çok yakın ilişkiler yürüten Türkiye'de %39 Rusya ve Çin'le yakınlaşmayı tercih etmiş, AB-ABD diyenler %38'de kalmıştı.

Ukrayna krizinin ardından bu ay dış politikada Rusya-Çin blokunun öncelenmesini isteyenlerde yaklaşık 10 puanlık bir düşüş var. Rusya ve Çin'le ilişkilere öncelik verilmesini isteyenler %30, AB-ABD'ye öncelik verilmesini tercih edenler de %39 seviyesinde. Batı tercihi değişmezken Rusya-Çin tercihinde düşüş görülüyor. Bu, büyük ölçüde Rusya'nın Ukrayna saldırısından kaynaklanan bir düşüş. Rusya'dan tehdit algısının yükselmesine de paralel bir sonuç bu.

Ancak her durumda hala güçlü bir Batı kuşkuculuğunun bulunduğunu söylemek mümkün. AB-ABD ile ilişkilere öncelik verilmesini isteyen parti seçmeni sadece CHP ve HDP'de %50'yi aşıyor.

EN BÜYÜK TEHDİT

Türkiye'ye yönelik en büyük tehdit olarak ABD algılanmaktadır. Ocak ayına göre ABD'yi Türkiye'ye yönelik en büyük tehdit olarak algılayanların oranı 4 puan artarak %52'ye çıkmıştır.

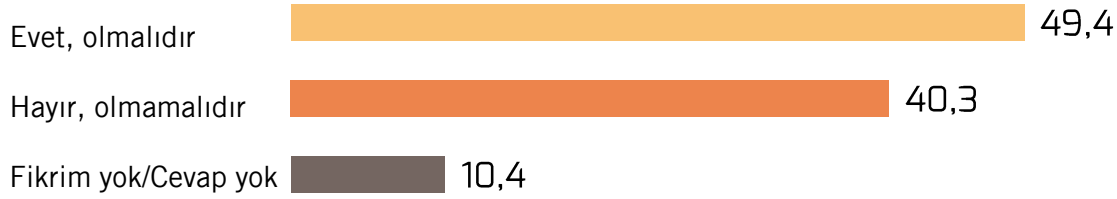
Öte yandan, Ocak ayında %5 olan Rusya tehdidi büyük ölçüde Ukrayna savaşının yarattığı etkiyle %19'a çıkmıştır. Türkiye kamuoyunun tarihsel Rusya tehdit algısı biraz yükselmiş, ama hala ABD seviyesine çıkmamıştır. Kamuoyunun yarısından fazlası NATO müttefik ABD'yi 1 numaralı tehdit olarak görürken komşu ülkenin topraklarını işgale kalkışan ve tarihsel olarak Türkiye topraklarında işgal geçmişi de olan Rusya hakkındaki tehdit algısı sınırlı kalmaktadır. Bu, Rusya'nın 'kamu diplomasisi'nin bir başarısıdır.

Bu arada Ocak ayında %10 olan İsrail tehdidinin %2'ye düşmüş olması dikkat çekmektedir. İsrail ile hükümetler arası diyalog ve ziyaretlerin başlamış olması tehdit algısını hızla düşürmüştür.

AB'YE ÜYELİK

Mart 2022 itibariyle AB üyeliğine destek %49'dur. AB üyeliğini en çok destekleyenler %71 ile HDP tabanında ölçülmüştür. Öte yandan, seçmenlerin %40'ı AB üyeliğine karşıdır.

Sizce Türkiye Avrupa Birliği'ne üye olmalı mıdır, olmamalı mıdır?

«Bu Pazar bir Milletvekili seçimi olsa hangi partiye oy verirsiniz?» sorusuna göre dağılım - %

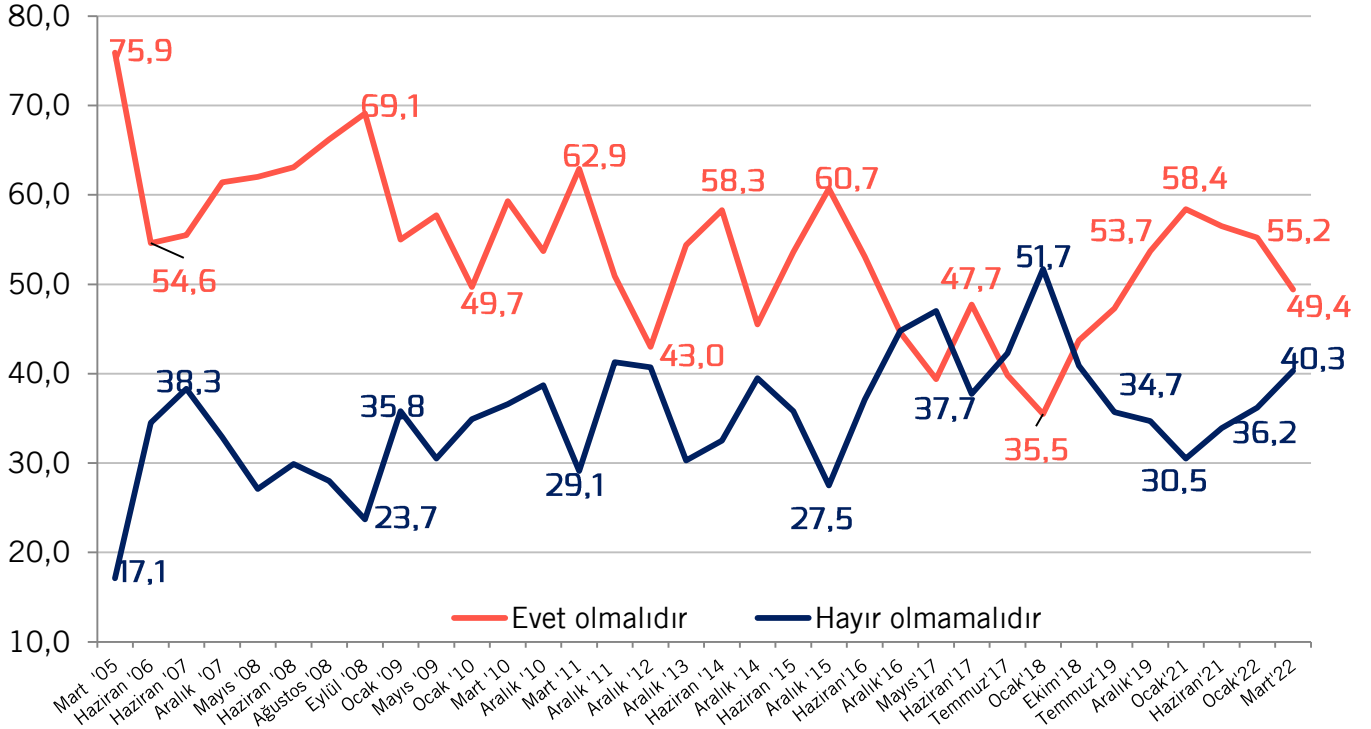
	Evet, olmalıdır	Hayır, olmamalıdır	Fikrim yok/Cevap yok	Toplam
AKP	38,7	49,2	12,0	100
CHP	67,5	24,2	8,3	100
İYİ Parti	43,6	51,4	5,0	100
HDP	71,2	22,0	6,8	100
MHP	47,0	48,5	4,5	100
SP	57,9	42,1		100
DEVA	72,4	10,3	17,2	100
Diğer parti	59,3	31,5	9,3	100
Kararsızım	39,4	45,2	15,4	100
Protesto oy	34,5	55,2	10,3	100
Cevap yok	40,3	31,9	27,8	100
ORTALAMA	49,4	40,3	10,4	100

YILLAR İÇİNDE AB ÜYELİĞİ DESTEĞİ

Tam üyelik müzakerelerinin başladığı Mart 2005'te AB üyeliğine destek %76 seviyesindeydi. Bu oran o günden bu yana inişli çıkışlı bir grafik izlemektedir. 2022 yılının Mart ayında AB üyeliğine destek verenler %49 seviyesindedir.

Sizce Türkiye Avrupa Birliği'ne üye olmalı mıdır, olmamalı mıdır?

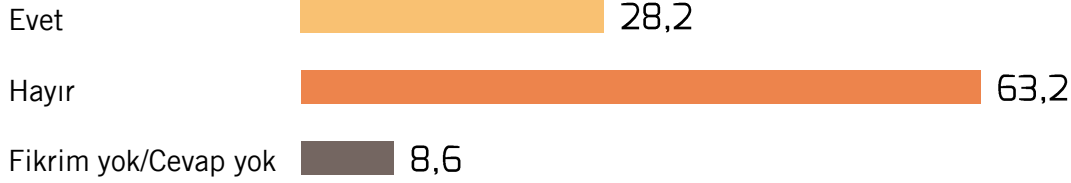
Karşılaştırma Grafiği - %

AB'YE EKONOMİ HAZIR MI?

Seçmenin %28'i Türkiye ekonomisinin AB'ye giriş için hazır olduğunu düşünürken, %63 ise hazır olmadığını düşünmektedir.

Türkiye ekonomisinin AB'ye giriş için hazır olduğunu düşünüyor musunuz?

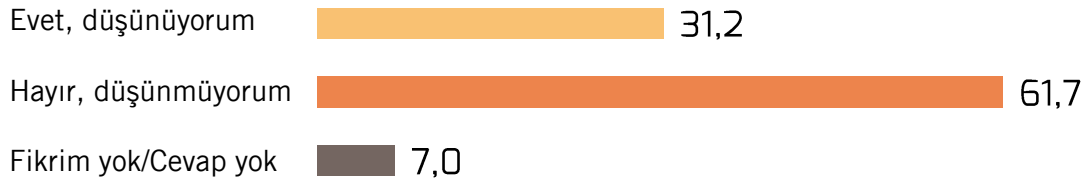
«Bu Pazar bir Milletvekili seçimi olsa hangi partiye oy verirsiniz?» sorusuna göre dağılım - %

	Evet	Hayır	Fikrim yok/ Cevap yok	Toplam
AKP	51,4	37,4	11,2	100
CHP	12,3	82,5	5,2	100
İYİ Parti	11,9	86,2	1,8	100
HDP	15,8	76,3	7,9	100
MHP	40,9	54,5	4,5	100
SP	10,5	89,5		100
DEVA	20,0	66,7	13,3	100
Diğer parti	32,1	67,9		100
Kararsızım	28,2	54,8	17,0	100
Protesto oy	28,3	66,9	4,8	100
Cevap yok	22,2	52,8	25,0	100
ORTALAMA	28,2	63,2	8,6	100

DEMOKRASİ AB STANDARTLARINDA MI?

Türkiye’de demokrasinin AB standartlarında olduğunu düşünen kesim %31 seviyesindedir. %62’lik çoğunluk ise demokrasinin AB standartlarında olmadığını düşünmektedir.

Türkiye’de demokrasinin AB standartlarında olduğunu düşünüyor musunuz?

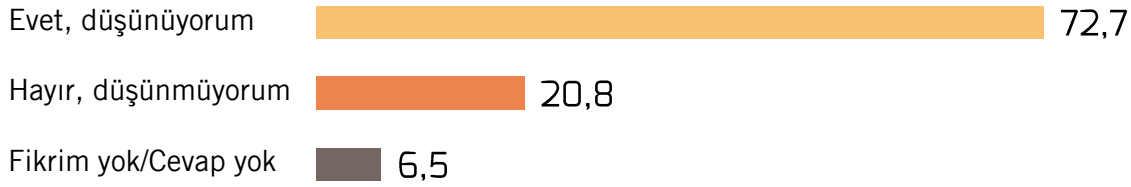
«Bu Pazar bir Milletvekili seçimi olsa hangi partiye oy verirsiniz?» sorusuna göre dağılım - %

	Evet, düşünüyorum	Hayır, düşünmüyorum	Fikrim yok/ Cevap yok	Toplam
AKP	60,3	31,3	8,4	100
CHP	12,5	81,7	5,8	100
İYİ Parti	10,1	88,9	0,9	100
HDP	13,6	79,1	7,3	100
MHP	63,1	36,9		100
SP	15,8	84,2		100
DEVA	3,4	75,9	20,7	100
Diğer parti	22,2	75,9	1,9	100
Kararsızım	35,1	52,7	12,2	100
Protesto oy	25,5	66,9	7,6	100
Cevap yok	30,6	54,2	15,3	100
ORTALAMA	31,2	61,7	7,0	100

AB TÜRKİYE'YE AYRIMCILIK YAPIYOR MU?

AB'nin üyelik sürecinde Türkiye'ye karşı ayrımcılık yaptığını düşünenler %73 seviyesindedir. %21 ise ayrımcılık olduğunu düşünmemektedir.

Üyelik sürecinde AB'nin Türkiye'ye karşı ayrımcılık yaptığını düşünüyor musunuz?

«Bu Pazar bir Milletvekili seçimi olsa hangi partiye oy verirsiniz?» sorusuna göre dağılım - %

	Evet, düşünüyorum	Hayır, düşünmüyorum	Fikrim yok/ Cevap yok	Toplam
AKP	78,0	15,5	6,5	100
CHP	67,9	27,2	4,9	100
İYİ Parti	77,4	20,7	1,8	100
HDP	57,4	37,5	5,1	100
MHP	81,8	12,1	6,1	100
SP	89,5	10,5		100
DEVA	86,2	13,8		100
Diğer parti	83,3	16,7		100
Kararsızım	67,0	18,6	14,4	100
Protesto oy	75,2	18,6	6,2	100
Cevap yok	67,6	12,7	19,7	100
ORTALAMA	72,7	20,8	6,4	100

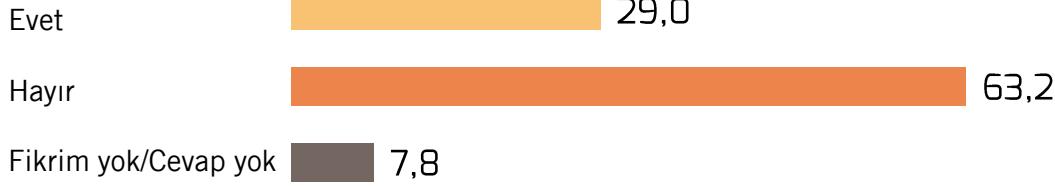
«Sizce Türkiye Avrupa Birliği'ne üye olmalı mıdır, olmamalı mıdır?» sorusuna göre dağılım - %

	Evet, düşünüyorum	Hayır, düşünmüyorum	Fikrim yok/ Cevap yok	Toplam
Evet, olmalıdır	71,4	24,9	3,7	100
Hayır, olmamalıdır	77,7	16,8	5,5	100
Fikrim yok/Cevap yok	59,3	16,5	24,2	100
ORTALAMA	72,7	20,8	6,4	100

AB TÜRKİYE'Yİ ÜYE ALIR MI?

Tüm koşullar hazır olsa AB'nin Türkiye'yi üye olarak alacağını düşünen kesim %29 oranındadır. Seçmenin %63'ü ise AB'nin koşullar hazır olsa bile Türkiye'yi üye olarak almayacağını düşünmektedir.

Sizce AB tüm koşullar hazır olsa Türkiye'yi üye olarak alır mı?

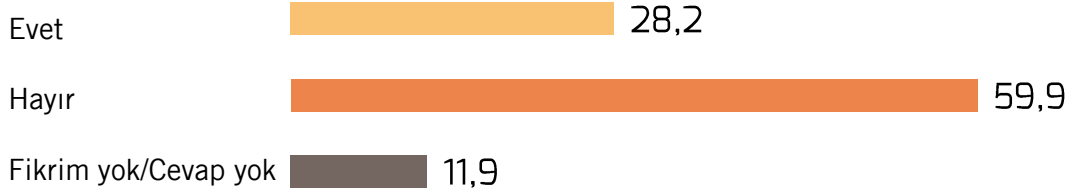
«Bu Pazar bir Milletvekili seçimi olsa hangi partiye oy verirsiniz?» sorusuna göre dağılım - %

	Evet	Hayır	Fikrim yok/ Cevap yok	Toplam
AKP	26,7	64,9	8,4	100
CHP	31,3	62,9	5,8	100
İYİ Parti	16,6	79,3	4,1	100
HDP	53,4	37,5	9,1	100
MHP	26,2	73,8		100
SP	31,6	42,1	26,3	100
DEVA	30,0	66,7	3,3	100
Diğer parti	25,9	72,2	1,9	100
Kararsızım	25,7	63,1	11,2	100
Protesto oy	26,0	65,1	8,9	100
Cevap yok	29,2	52,8	18,1	100
ORTALAMA	29,0	63,2	7,8	100

HÜKÜMETİN HEDEFİ AB Mİ?

Hükümetin Türkiye'yi AB üyesi yapmak gibi bir hedefi olmadığını düşünenler %60 seviyesindedir. %28 ise hükümetin böyle bir hedefi olduğuna inanmaktadır.

Sizce hükümetin Türkiye'yi AB üyesi yapmak gibi bir hedefi var mı?

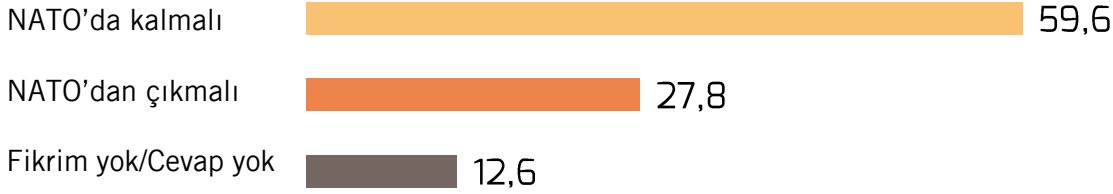
«Bu Pazar bir Milletvekili seçimi olsa hangi partiye oy verirsiniz?» sorusuna göre dağılım - %

	Evet	Hayır	Fikrim yok/ Cevap yok	Toplam
AKP	41,1	44,9	14,0	100
CHP	18,7	69,1	12,2	100
İYİ Parti	16,1	81,7	2,3	100
HDP	22,6	62,7	14,7	100
MHP	43,1	50,8	6,2	100
SP	52,6	47,4		100
DEVA	23,3	73,3	3,3	100
Diğer parti	20,4	74,1	5,6	100
Kararsızım	29,3	53,2	17,6	100
Protesto oy	25,3	63,0	11,6	100
Cevap yok	31,0	47,9	21,1	100
ORTALAMA	28,2	59,9	11,9	100

NATO'DAN ÇIKMALI MI?

Seçmenin %60'ı Türkiye'nin NATO'da kalması gerektiğini belirtirken, %28'i ise NATO'dan çıkmasından yanadır.

Sizce Türkiye NATO'da kalmalı mı, yoksa çıkmalı mı?

Karşılaştırma Tablosu - %

	Aralık'13	Ağustos'16	Aralık'16	Haziran'17	Temmuz'17	Temmuz'19	Aralık'19	Eylül'20	Haziran'21	Ocak'22	Mart'22
Kalmalı	49,2	51,1	65,7	55,3	51,6	54,4	57,9	61,6	66,9	60,5	59,6
Çıkmalı	27,2	28,3	17,2	25,8	25,3	26,9	28,4	22,0	19,7	24,0	27,8

«Bu Pazar bir Milletvekili seçimi olsa hangi partiye oy verirsiniz?» sorusuna göre dağılım - %

	Kalmalı	Çıkmalı	Fikrim yok/ Cevap yok	Toplam
AKP	59,1	25,4	15,5	100
CHP	58,9	32,2	8,9	100
İYİ Parti	57,8	33,5	8,7	100
HDP	67,4	24,6	8,0	100
MHP	80,3	19,7		100
SP	63,2	36,8		100
DEVA	55,2	24,1	20,7	100
Diğer parti	66,7	33,3		100
Kararsızım	55,3	21,8	22,9	100
Protesto oy	49,7	37,9	12,4	100
Cevap yok	61,1	9,7	29,2	100
ORTALAMA	59,6	27,8	12,6	100

ABD-AB Mİ, RUSYA-ÇİN Mİ?

Türkiye dış ilişkilerinde AB ve ABD'ye öncelik vermelidir diyenlerin oranı %39, Rusya ve Çin'e öncelik vermelidir diyenlerin oranı ise %30 olarak ölçülmüştür.

Türkiye, dış ilişkilerinde AB ve ABD'ye mi, yoksa Rusya ve Çin'e mi öncelik vermelidir?

Karşılaştırma Tablosu - %

	Ocak'22	Mart'22
AB-ABD	37,5	39,3
Rusya-Çin	39,4	29,5
Fikrim yok/Cevap yok	23,1	31,1

«Bu Pazar bir Milletvekili seçimi olsa hangi partiye oy verirsiniz?» sorusuna göre dağılım - %

	AB-ABD	Rusya-Çin	Fikrim yok/ Cevap yok	Toplam
AKP	28,7	33,8	37,5	100
CHP	54,9	22,7	22,4	100
İYİ Parti	35,0	47,5	17,5	100
HDP	70,6	18,1	11,3	100
MHP	33,3	34,8	31,8	100
SP	31,6	31,6	36,8	100
DEVA	50,0	21,4	28,6	100
Diğer parti	33,3	44,4	22,2	100
Kararsızım	29,8	22,9	47,3	100
Protesto oy	28,3	22,8	49,0	100
Cevap yok	29,6	23,9	46,5	100
ORTALAMA	39,3	29,5	31,1	100

EN BÜYÜK TEHDİT

Halkın %52'si Amerika'yı ülkemiz için en büyük tehdit olarak görmektedir. Amerika'yı %19 ile Rusya takip etmektedir. Halkın %4'ü ise bütün ülkeleri tehdit olarak görmektedir.

Türkiye'ye yönelik en büyük tehdit hangi ülkeden gelmektedir? *

(* Açık uçlu olarak sorulmuştur.)

Karşılaştırma Tablosu - %

	Ocak'22	Mart'22
Amerika	48,4	51,7
Rusya	5,1	19,4
Yunanistan	3,2	2,5
İsrail	9,9	1,9
Çin	0,6	0,9
Avrupa Birliği	0,8	0,7
Arap ülkeleri	4,8	0,6
Suriye	2,5	0,5
İngiltere	1,7	0,5
İran	0,8	0,4
Hiçbir ülke	0,6	0,9
Hepsi	2,9	3,6
Diğer	3,6	1,1
Fikrim yok/Cevap yok	15,0	15,3
TOPLAM	100	100